

Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków

RD.5142.12.2023.MR

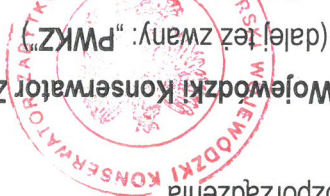
Gdańsk, dnia 16.11.2023 r.

DECYZJA

Działając na podstawie przepisów następujących aktów prawnych:

- (1) ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 ze zm.) [KPA]: art. 104 § 1 i 2, 107 § 1 i 2 KPA,
- (2) ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 840 ze zmianami) [Ustawa o Ochronie Zabytków]: art. 89 pkt 2, art. 91 ust. 4 pkt 4, art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. c, art. 7 ust. 1, art. 36 ust. 1 pkt 1 i art. 36a ust. 1 Ustawy o Ochronie Zabytków,
- (3) rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 22 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Liście Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2021 poz. 81) [Rozporządzenie]: § 12 ust. 1, pkt 1-7, § 12 ust. 2 pkt. 1, 3, 4, § 12 ust. 3 Rozporządzenia

Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków

(dalej też zwany: „PWKZ”)

po rozpatrzeniu wniosku: Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Barbary w Kokoszkowach, adres: ul. Szkolna 8, 83-207 Kokoszkowy [Wnioskodawca] reprezentowanej przez Księdza Proboszcza Marka Białejczyka

(1) z dnia: 29.08.2023 r. (data wpływu: 29.08.2023 r.),

(2) dotyczącego następujących zabytku nieruchomego: kościoła parafialnego pw. św. Barbary w Kokoszkowach, z lat XIV w., wzniesionego z kamienia i cegły, oskarpowanego, jednonawowego, wpisanego do rejestru zabytków nieruchomych pod numerem A-238 decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku z dnia 06.08.1962 r., obecnie pod numerem A-299

(3) w sprawie: wydania przez PWKZ pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich przy ścianach nawy głównej, kruchty i stolarce drzwiowej oraz przy prospekcie organowym i schodach prowadzących na chór, w kościele pw. św. Barbary w Kokoszkowach, z lat XIV w., wzniesionym z kamienia i cegły, oskarpowanym, jednonawowym, wpisanym do rejestru zabytków nieruchomych pod numerem A-238 decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku z dnia 06.08.1962 r., obecnie pod numerem A-299

I. POZWALA

NA PROWADZENIE PRAC KONSERWATORSKICH I RESTAURATORSKICH

[Zakres Pozwolenia] Polegających na wykonaniu prac konserwatorskich i restauratorskich w zakresie określonym w przedłożonym programie: „Program Prac” autorstwa mgr Wojciecha Iwaszuka, dyplomowanego konserwatora dzieł sztuki [Program konserwatorski i restauratorski], opieczętowanym pieczęcią WUOZ w Gdańsku, stanowiącym integralną część niniejszej decyzji.

2. Zakres i Sposób Prowadzenia Prac Konserwatorskich i Restauratorskich przy ścianach nawy głównej, kruchty i stolarce drzwiowej w kościele pw. św. Barbary w Kokoszkwach, z lat XIV w., wzniesionym z kamienia i cegły, oskarpowanym, jednonawowym, wpisanym do rejestru zabytków nieruchomych pod numerem A-238 decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku z dnia 06.08.1962 r., obecnie pod numerem A-299.

Program prac konserwatorskich:

1. nowa glówna oraz kruchta:

- a) oczyszczenie z zabrudzeń powierzchniowych
- b) uzupełnienie ubytków tynku
- c) malowanie nawy i kruchty tym samym kolorem co ściany w prezbiterium
2. stolarka drzwiowa – pięć sztuk drzwi usytuowanych w bryle kościoła:
 - a) wykonanie odkrywek pasowych w celu ustalenia oryginalnej kolorystyki drzwi
 - b) usunięcie wtórnych warstw malarskich
 - c) uzupełnienie ubytków
 - d) oczyszczenie elementów metalowych z farb olejnych i korozji
 - e) opracowanie malarskie/bejcowanie
 - f) zabezpieczenie przed czynnikami atmosferycznymi
 - g) wymiana wtórnych wewnętrznych drzwi do kruchty z zachowaniem zawiasów

3. [Warunki Pozwolenia]

- (1) Z ustaleniem następujących warunków mających na celu zapobiegnięcie uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytków (art. 36 ust. 3 Ustawy o Ochronie Zabytków) polegających na obowiązku:
 - (a) zawiadomienia PKWZ o terminie rozpoczęcia i zakończenia wskazanym w pozwoleniu prac albo badań
 - (b) kierowania tymi pracami albo ich samodzielnego wykonywania przez osobę spełniającą wymagania, o których mowa w art. 37a ust. 1 Ustawy o Ochronie Zabytków;
 - (c) warunek przekazania PKWZ nie później niż w terminie 14 dni przed dniem rozpoczęcia prac, a w toku prac na 14 dni przed dokonaniem zmiany ww. osoby: imienia, nazwiska i adresu oraz dokumentów potwierdzających spełnianie przez tę osobę wymagań, o których mowa w art. 37a ust. 1 ustawy i oświadczenia tej osoby o przyjęciu przez tę osobę obowiązku kierowania tymi pracami albo samodzielnego ich wykonywania;
 - (d) zawiadomienia PKWZ o wszystkich okolicznościach ujawnionych w toku prowadzenia prac, które mogą mieć wpływ na stan zachowania zabytku i zakres prowadzonych prac;
 - (e) prowadzenia dokumentacji przebiegu wskazanym w pozwoleniu prac oraz opracowania ich wyników w sposób umożliwiający jednoznaczny identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich czynności, użyciu materiałów oraz dokonanych odkryć i przekazania jej PKWZ w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac;
 - (f) dokonania odbioru końcowego wykonanych prac konserwatorskich i restauratorskich z udziałem przedstawiciela PKWZ.

4. [Termin Ważności Pozwolenia] Z ustaleniem następującego terminu ważności niniejszego pozwolenia do dnia: 31.12.2024 r.

II. UMARZA

ze względu na bezprzedmiotowość postępowanie administracyjne w sprawie wydania pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich przy prospekcie organowym oraz schodach prowadzących na emporę chóru w kościele pw. św. Barbary w Kokoszkowach, z lat XIV w., wzniesionym z kamienia i cegły, oskarpowanym, jednonawowym, wpisanym do rejestru zabytków nieruchomych pod numerem A-238 decyzją Wojewódzkiego konserwatora Zabytków w Gdańsku z dnia 06.08.1962 r., obecnie pod numerem A-299

UZASADNIENIE

1. Przebieg Postępowania.

Do Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wpłynął w dniu 29.08.2023 r. wniosek Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Barbary w Kokoszkowach w sprawie wydania przez PWKZ pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich przy ścianach nawy głównej, kruchty i stolarzki drzwiowej oraz przy prospekcie organowym i schodach prowadzących na emporę chóru, w kościele pw. św. Barbary w Kokoszkowach, z lat XIV w., wzniesionym z kamienia i cegły, oskarpowanym, jednonawowym, wpisanym do rejestru zabytków nieruchomych pod numerem A-238 decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku z dnia 06.08.1962 r., obecnie pod numerem A-299. Stwierdzając braki w złożonej dokumentacji Urząd PWKZ wezwał Wnioskodawcę w dniu 13.10.2023 r. do usunięcia braków formalnych. W dniu 24.10.2023 r. dokonano uzupełnienia wniosku zgodnie z wezwaniem. W wyniku powyższego, stwierdzono kompletność wniosku pod względem formalnym i merytorycznym.

2. Uzasadnienie faktyczne i prawne.

Przedmiotowy kościół pw. św. Barbary w Kokoszkowach, z lat XIV w., wzniesiony z kamienia i cegły, oskarpowany, jednonawowy, wpisanym do rejestru zabytków nieruchomych pod numerem A-238 decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku z dnia 06.08.1962 r., obecnie pod numerem A-299 został wpisany do rejestru zabytków z uwagi na wartości artystyczne oraz zabytkowe i fakt, że stanowi dobro kultury. Skutkiem ww. decyzji podlega on ochronie prawnej na mocy art. 7 pkt 1 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. W związku z powyższym wszelkie działania przy nich prowadzone, przed ich podjęciem, wymagają – zgodnie z art. 36 ust. 1 cytowanej Ustawy - pozwolenia Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Wraz z wnioskiem strony złożony został m.in. wymieniony w sentencji niniejszej decyzji program prac konserwatorskich i restauratorskich. Stwierdza się, że realizacja zawartego w nim zakresu prac nie wpłynie negatywnie na zachowane wartości ścian i stolarzki drzwiowej. Planowane prace mają na celu przywrócenie walorów historycznych i dekoracyjnych obiektu.

Po stwierdzeniu spełnienia wymogów formalnych i merytorycznych, w oparciu o art. 7 ust. 1, art. 36 ust. 1 pkt 1 i art. 36a ust. 1 Ustawy o Ochronie Zabytków oraz § 12 ust. 1, pkt 1-7, § 12 ust. 2 pkt. 1, 3, 4, § 12 ust. 3 Rozporządzenia orzeczono jak w sentencji.

W toku postępowania ustalono iż empora chóru i prospekt organowy nie są wpisane do rejestru zabytków ruchomych województwa pomorskiego. W świetle powyższego uzasadnione jest umorzenie postępowania w części dotyczącej pozwolenia na prace konserwatorskie i restauratorskie przy wyżej wymienionych obiektach ze względu na jego bezprzedmiotowość.

Na podstawie art. 105 § 1 KPA orzekam jak w sentencji.

POUCZENIE

1. Od decyzji niniejszej przysługuje stronom odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za pośrednictwem tegoż organu w terminie 14 dni od dnia doręczenia (art. 129 § 1 i § 2 KPA).
2. W trakcie biegu czteronastodniowego terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków jako organu administracji publicznej, który wydał decyzję, składając oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna (art. 127a § 1 i § 2 KPA), a ponadto podlega wykonaniu (art. 130 § 4 KPA).
3. Zgodnie z art. 47 ust. 1 Ustawy o Ochronie Zabytków, PWKZ może wznowić postępowanie w sprawie wydane pozwolenia, o którym mowa w art. 36 ust. 1, a następnie zmienić je lub cofnąć, w drodze decyzji, jeżeli w trakcie wykonywania prac określonych w pozwoleniu wystąpiły nowe fakty i okoliczności, mogące doprowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia zabytku.
4. W toku postępowania strony oraz ich przedstawiciele i pełnomocnicy mają obowiązek zawiadomić organ administracji publicznej o każdej zmianie swojego adresu, w tym adresu elektronicznego. W razie zaniedbania tego obowiązku, doręczenie pisma pod dotychczasowym adresem ma skutek prawny (art. 41 § 1 i § 2 KPA).
5. Na podstawie art. 162 § 1 Kodeksu Postępowania Administracyjnego PWKZ stwierdza wygaśnięcie decyzji w przypadku, gdy została ona wydana z zastrzeżeniem dopełnienia przez stronę określonego w tej decyzji warunku, a strona nie dopełniła tego warunku.

Z up. Pomorskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków
Aleksandra Panka
Z-ca Pomorskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków

Otrzymała:
następujące strony postępowania:
1. Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Barbary w Kokoszkowach
ul. Szkolna 8
83-207 Kokoszkowy
2. WUOZ Gdańsk, a/a MR
Do wiadomości:
1. Kuria Diecezjalna Pelplińska
ul. Biskupa Dominika 11
83-130 Pelplin

Opłatę skarbową uiszczono na podstawie art. 4 ustawy z dnia 16.11.2006 r. o opłacie skarbowej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1546 z późn. zm.) w wysokości 82,- pln, Małgorzata Rochman-Białkowska, inspektor ochrony zabytków

Klauzula informacyjna

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U.L. 119 z 4.05.2016r.) zwanych dalej „RODO”, informuję, że:

- 1) Administratorem przetwarzającym Pani/Pana dane osobowe jest Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków z siedzibą w Gdańsku, ul. Dyrekcyjna 2-4,
2) W Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków wyznaczony został Inspektor Ochrony Danych, z którym można skontaktować się: – przez email: iod@zabytki.mil.pl lub – listownie na adres: Dyrekcyjna 2-4, 80-852 Gdańsk
3) przetwarzanie danych osobowych następuje w celu prowadzenia administracyjnych na podstawie przepisów prawa-ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz przepisów wykonawczych do ustawy, ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ustawy z dnia

- 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego. Zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. c RODO, przetwarzanie jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze
- 4) W związku z przetwarzaniem danych w celu wskazanym powyżej, Pani/Pana dane osobowe mogą być udostępniane innym odbiorcom lub kategoriom odbiorców danych osobowych, którymi mogą być: – podmioty, które przetwarzają Pani/Pana dane osobowe w imieniu Administratora na podstawie zawartej umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych (tzw. podmioty przetwarzające), – inne upoważnione organy lub instytucje publiczne.
- 5) Pani/Pana dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej.
- 6) Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane przez okres niezbędny do realizacji wskazanego powyżej celu przetwarzania, w tym również obowiązku archiwizacyjnego wynikającego z przepisów prawa.
- 7) Posaada Pani/Pan prawo żądania dostępu do treści swoich danych, prawo ich sprostowania, usunięcia ograniczenia przetwarzania, wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania, prawo do przenoszenia danych, prawo do cofnięcia zgody na przetwarzanie w dowolnym momencie bez wpływu na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody przed jej cofnięciem.
- 8) Ma Pani/Pan prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.
- 9) Podanie przez Panią/Pana danych osobowych jest warunkiem rozpatrzenia sprawy (przeprowadzenia postępowania administracyjnego) przez Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku i wynika z przepisów prawa; co do zasady jest dobrowolne, jednak niezbędne do załatwienia sprawy w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Gdańsku, o ile z przepisów ustawy nie wynika prawny obowiązek udostępnienia Pomorskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków danych osobowych (w szczególności w związku z obowiązkiem dysponenta zabytku o których mowa w art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.)
- 10) Przetwarzanie podanych przez Panią/Pana danych osobowych nie będzie podlegało automatyzowanemu podejmowaniu decyzji, w tym profilowaniu, o którym mowa w art. 22 ust. 1 i 4 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r.

Program prac

W związku z planowanymi pracami remontowymi w kościele pod wezwaniem Św. Barbary w Kokoszkwach, przygotowano program konserwatorski z odpowiednimi załoženiami. Program prac stanowi załącznik do wniosku o wydanie pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich, prac restauratorskich, badań konserwatorskich, badań architektonicznych. Wniosek wraz z programem zostanie przedłożony odpowiednim służbom konserwatorskim. Program prac sporządził dyplomowany konserwator zabytków Wojciech Iwaszczuk, nr dyplomu 1400/167457/2014.

Kościół wraz z jego najbliższym otoczeniem jest bardzo zadbane czemu przysłużył się w szczególności obecny proboszcz parafii. Kolejnym planowanym etapem odnawiania świątyni będzie przeprowadzenie prac malarskich mających na celu odświeżenie części wnętrza budynku oraz stolarki drzwiowej. Zadania obejmowały będą odmalowanie ścian nawy głównej oraz kruchoy, prospektu organowego wraz ze schodami prowadzącymi na chór, podwór choru oraz pięciu drzwi usytuowanych w bryle obiektu. Ze względu na dobre przeprowadzone prace konserwatorskie w prezbiterium, na którego ścianach odkryto oraz odrestaurowano polichromie gotyckie zaleca się odmalowanie pozostałej części kościoła w taki sposób aby nie zakłócać odbioru pierwotnych polichromii. Odkrycie w nawie głównej późniejszych warstw malarskich stworzyło by sytuację dysansu między młodszymi polichromiami, a starszymi gotyckimi. Odbiór średniowiecznych polichromii nie powinien być zakłócany ponieważ są najcenniejszą dekoracją w kościele. Ściany nawy głównej udekorowane są cennymi obiektami, które po odświeżeniu polichromii musiały by zostać zdjęte ponieważ zasłaniały by dekoracje malarskie. Dodatkowym problemem było by znalezienie odpowiedniego miejsca do składowania obiektów, którym aktualnie parafia nie dysponuje. W związku z powyższym zaleca się jedynie odświeżenie ścian nawy głównej i kruchoy oraz prospektu organowego wraz ze stolarką drzwiową oraz schodami na chór. Przeprowadzone prace będą jedynie estetyzujące, w przyszłości decyzja może zostać zmieniona w celu przeprowadzenia prac konserwatorskich. Proponuje się wykonanie prac według poniższego programu:

Nawa główna oraz kruchoy:

1. Oczyszczenie z zabrudzeń powierzchniowych.
2. Uzupelnienie ubytków tynku.
3. Zadanie polegało będzie na odkurzeniu ścian z pyłu, kurzu, pajęczyn przy pomocy pędzli, odkurzacza.
4. Do uzupełniania tynku zaleca się zaprawę wapienno-piaskową z wapna dołowanego lub zaprawę wapienno trassową do tynków historycznych RenoPutz marki Optolith. Uzupelnienie musi być wykonane odpowiednio wykończono, nie może być zbyt nisko ani zbyt wysoko, natomiast faktura musi być taka sama jak otoczenia w przeciwnym wypadku uzupełnienie będzie widoczne nawet po pomalowaniu. W celu wykończenia powierzchni uzupełnianej (kitów z zaprawy) zaleca się użycie w cienkiej warstwie masy Modostuc.
5. Malowanie dobrą kolorystycznie do ścian prezbiterium farbą np. Caparol Histoil, odcień zostanie wybrany komisjynie z wzornika, proponowany odcień to: Dunkler Ocker 45, L89 C13 H81. Zaleca się dwukrotne malowanie w celu uniknięcia prześwitów spodniej farby.

WJ

Prospekt organowy oraz schody prowadzące na chór:

1. Oczyszczanie z zabrudzeń powierzchniowych. Postępowanie jak powyżej.

2. Uzupelnienie ubytków.

Uzupelnianie drobnych ubytków drewna (jeżeli występują) akrylową szpachlówką do drewna marki Tikkurila np. "Colowood". W przypadku większych ubytków zaleca się zastosowanie dwuskładnikowej masy epoksydowej do drewna Araldide HV/SV 36 z dodatkiem drobnych trocin lub pyłu drzewnego lub uzupełnienie flekami drewnianymi. Należy zwrócić szczególną uwagę na

3. Malowanie

Odświeżenie kolorystyczne prospektu, podór chóru oraz schodów będzie konieczne ze względu na wcześniejsze prace przy uzupełnianiu ubytków. Ponieważ dotychczasowa farba nie huszczy się malowanie może być wykonane na starej farbie. Proponuje się użycie farby, które nie będą utrudniały oczyszczenia prospektu w przyszłości (gdby zaszła taka konieczność) np. farbami akrylowymi. Farby powinny być dobrane pod kątem koloru i połysku. Kolorystyka nowych warstw oraz zdobienia mogą pozostać takie same ponieważ stanowią one całość kolorystyczną z pozostałymi drewnianymi elementami chóru. Należy unikać farb o wysokim połysku, lepsze w odbiorze wizualnym są farby satynowe lub matowe.

Stolarka drzwiowa:

1. Wykonanie odkrywek pasowych w celu usłania oryginalnej kolorystyki drzwi.

2. Usunięcie starych farb olejnych.

Zaleca się użycie opalarki oraz narzędzi do ściągania rozmiękczonych warstw olejnic. Dodatkowo można zastosować pasty rozpuszczalnikowe.

3. Uzupelnianie ubytków.

Wymiana najbardziej zniszczonych drewnianych elementów na nowe. Uzupelnianie drobnych ubytków drewna (jeżeli występują) akrylową szpachlówką do drewna marki Tikkurila np. "Colowood". W przypadku większych ubytków zaleca się zastosowanie dwuskładnikowej masy epoksydowej do drewna Araldide HV/SV 36 z dodatkiem drobnych trocin lub pyłu drzewnego.

4. Oczyszczenie elementów metalowych z farb olejnych i korozji.

Do oczyszczania z farb olejnych najlepiej użyć opalarki oraz past rozpuszczalnikowych. Po oczyszczeniu elementy należy zabezpieczyć, jeżeli to możliwe przez nałożenie roztworu alkoholoowego tani i przeszlifowanie, oraz nałożenie Paraloidu B44 z inhibitorem korozji.

5. Biecowanie.

Zaleca się biecowanie w ciemnych odcieniach brązu mając również na uwadze scalenie kolorystyczne uzupełnień.

6 Zabezpieczenie przed czynnikami atmosferycznymi.

Ponieważ drzwi są elementem szczególnie narażonym na działania czynników atmosferycznych oraz uszkodzenia mechaniczne należy je zabezpieczyć. Proponuje się olejowanie specjalnymi preparatami na bazie oleju linowego. Należy również dobrać preparat pod kątem połysku, matowy lub satynowy.

ul. Dyrekcyjna 2/4, 80-852 Gdańsk
w Gdańsku

Mojas
Jasaszk

K. N. B.

OCHRONY ZABYTEKOW

WOJEWODZKI OZNAKOWY